

До Спеціалізованої вченої ради Д 26.059.04
Національного транспортного університету

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора економічних наук, професора
КАРПЕНКО ОКСАНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ
на дисертаційну роботу **Горобінської Ірини Владиславівни** на тему:
**«Механізм управління економічним розвитком автотранспортного
підприємства»**, яка представлена до захисту на здобуття наукового
ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 —
економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дисертації

Транспортна сфера впродовж тривалого періоду визнається дієвою та мобільною ланкою у забезпеченні сполучень між окремими галузями економіки, і тільки завдяки створенню умов для ефективного її розвитку можуть створюватися сприятливі передумови щодо раціонального та збалансованого в часі здійснення виробничих процесів, а також своєчасного і якісного надання громадянам різних видів послуг.

Функціонування транспортної галузі вимагає постійного оновлення рухомого складу, необхідності переходу до сучасних технологій надання якісно нових транспортних послуг, розширення джерел фінансування для здійснення відповідної модернізації. Зважаючи на те, що діюча натепер система управління виробництвом призвела до виникнення низки економічних і соціальних проблем, а саме: загострення дефіциту обігових коштів; низького рівня конкурентоспроможності й привабливості для іноземних інвестицій; недостатності фінансового потенціалу та економічної бази, особливої актуальності набувають питання управління економічним розвитком, що ґрунтується на новій, мотиваційній основі, передбачаючи узгодження інструментів управління на рівні підприємства із тенденціями ринку та інструментами формування мотиваційного середовища.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано згідно з планами науково-дослідних робіт Національного транспортного університету за темами:

– «Концептуальні засади розробки стратегій розвитку підприємств автотранспорту та страхових компаній» (номер державної реєстрації 0110U006954, 2012-2014 рр.) – у межах якої автором розроблено підрозділ 4.2 «Концепція реформування державної регуляторної політики в сфері транспортної діяльності»;

– «Організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку підприємств автотранспортного та дорожньо-будівельного комплексу» (номер державної реєстрації 0113U007704, 2015-2017 рр.) – у межах якої автором досліджено організаційно-економічний механізм розвитку автотранспортних підприємств;

– «Фінансове та обліково-аналітичне забезпечення розвитку підприємств автотранспорту та дорожнього господарства» (номер державної реєстрації 0116U007238, 2018-2020 рр.) – у межах якої автором оцінено можливості фінансового забезпечення автотранспортних підприємств шляхом використання інноваційних методів, таких як фінансовий інжиніринг та державно-приватне партнерство.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та результатів дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації, в достатній мірі обґрунтовані. Виконане дослідження свідчить про обізнаність дисертанта з науковими працями, в яких досліджуються проблеми управління економічним розвитком автотранспортного підприємства.

Авторка використала значну кількість сучасних методів дослідження: системного аналізу і синтезу, економіко-статистичних спостережень та порівнянь, експертного оцінювання та системного узагальнення.

Логічна структура дисертаційної роботи визначається її метою та завданнями.

Розкриття економічної сутності об'єкта дослідження та ґрунтовний аналіз теоретичних аспектів розроблення концептуальних засад управління економічним розвитком підприємства дозволило авторці визначити сутність понять «розвиток», «економічний розвиток» та «механізм управління» (С.28-40), визначити концепцію регулювання діяльності транспортних підприємств (С.41-61), запропонувати методичний підхід до оцінки економічного розвитку автотранспортних підприємств (С.109-120), сформулювати механізм управління розвитком автотранспортних підприємств, який представлено сукупністю ідентифікованих структурних компонентів, що розкривають мету і сфери впливу, інструменти та принципи реалізації стратегічних завдань розвитку автотранспортного підприємства (С.136-154).

Отримані автором наукові результати мають достатній ступінь обґрунтованості, що підтверджується опрацюванням великого обсягу статистичної інформації Державної служби статистики України щодо показників розвитку автотранспортних підприємств в цілому та фінансової звітності трьох транспортних підприємств з дотриманням представленої географії (м. Київ, м. Чернігів, м. Дніпро). Статистичні дані опрацьованої авторкою власноруч з використанням сучасних програмних продуктів, а саме, за допомогою програмного забезпечення MS Excel.

Висновки та рекомендації проведеного дослідження було апробовано та використано у роботі автотранспортних підприємств, що підтверджується відповідними довідками про впровадження.

У дисертаційній роботі сформульовано та обґрунтовано низку положень, висновків та рекомендацій, які відзначаються науковою новизною та мають практичну спрямованість у сфері управління економічним розвитком автотранспортного підприємства. Зокрема заслуговують на увагу:

– механізм управління економічним розвитком автотранспортних підприємств, що відповідає меті та завданням дисертаційної роботи. Економічний зміст розробленого механізму полягає у визначенні регулювальних інструментів, що враховують особливості сформованої на тепер системи економічних відносин, узгодження інструментів управління на рівні підприємства із трендами ринку та інструментами формування мотиваційного середовища, яке дозволить забезпечити необхідну зміну траєкторії економічного розвитку;

– підхід до інтегрування елементів фінансового інжинірингу в механізм управління економічним розвитком автотранспортних підприємств. Суть відповідної новації полягає в модернізації схеми банківського кредитування, що передбачає систему співфінансування проєктів техніко-технологічного оновлення рухомого складу на безвідсотковій основі з можливістю участі банку у прибутках підприємства та використання бюджетно-податкового інжинірингу;

– методичний підхід до оцінки економічного розвитку автотранспортних підприємств, унікальність якого полягає у застосуванні двокомпонентної оцінки на основі розрахунку інтегрального індикатора інвестиційної достатності та рівня матеріальної витратності.

4. Оцінка змісту дисертації та її завершеності

Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 171 сторінку друкованого тексту. Матеріали дисертації містять 22 таблиці 30 рисунків. Список використаних джерел налічує 180 найменувань на 20 сторінках, 7 додатків займають 33 сторінки.

Зміст розкриває тему дисертації, відображає послідовність досягнення мети та вирішення завдань дослідження. Структура роботи логічна, викладення матеріалу послідовне, висновки і рекомендації ґрунтуються на результатах досліджень авторки.

Оформлення відповідає чинним вимогам. Дисертація написана діловою українською мовою та характеризується сучасним науковим стилем подачі матеріалу. Представлена дисертаційна робота є цілісною та завершеною.

5. Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях

У відкритому друку за темою дисертації опубліковано 15 статей у наукових фахових виданнях, з яких 14 у виданнях України, 1 – у науково-практичних виданнях інших держав (Чехія), 2 розділи колективних монографій, 11 публікацій апробаційного характеру.

6. Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації

Автореферат розкриває основні положення проведеного дослідження, отримані наукові результати, висновки та пропозиції. Структура, зміст, основні положення, результати і зміст автореферату та дисертації Горобінської Ірини Владиславівни ідентичні. За обсягом, структурою та оформленням автореферат відповідає існуючим вимогам МОН України.

7. Практичне значення одержаних результатів

Отримані в процесі дисертаційного дослідження наукові результати мають практичну цінність та заслуговують на використання при обґрунтуванні заходів щодо управління економічним розвитком автотранспортних підприємств.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані й обґрунтовані основні положення дисертаційної роботи, досліджені теоретичні і методичні розробки доведено до рівня практичних рекомендацій. Наукові результати дисертаційної роботи знайшли своє практичне застосування на автотранспортних підприємствах України,

зокрема на: ТОВ «ІНВЕСТ-АВТОЛЮКС-ЛТД» (акт впровадження № 488/22 від 02.12.2020 р.), ТОВ «ЦЕНТРАЛЬНО-УКРАЇНСЬКА ТРАНСПОРТНА КОМПАНІЯ» (акт впровадження № 258 від 10.03.2021 р.), ТОВ «БІ-АВТОТРАНС ЛТД» (акт впровадження № 244/35 від 09.09.2021 р.). Теоретичні та практичні результати дисертаційної роботи впроваджено в навчальний процес Національного транспортного університету при підготовці та під час викладання дисциплін: «Фінанси», «Аналіз господарської діяльності підприємств дорожньо-транспортного комплексу», «Податковий менеджмент» (акт впровадження № 2293/01 від 18.10.2021р.).

8. Зауваження до дисертаційної роботи, недоліки та дискусійні положення

Оцінюючи в цілому достатній рівень розробки теоретико-методологічних і методичних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків та пропозицій, необхідно відмітити, що деякі положення є дискусійними, а саме:

1. Не достатньо обґрунтованим є вибір автором показників для формування інтегрального індикатора інвестиційної достатності (С.112-118). В якості запропонованих були обрані показники, що характеризують структуру фактичних джерел формування капітальних інвестицій. Наразі поза увагою дисертантки залишилися показники, які безпосередньо впливають на формування джерел інвестування.

2. З роботи не зрозуміло, за якими критеріями обирались підприємства для апробації методичного підходу до оцінки економічного розвитку автотранспортних підприємств (С.131-136).

3. Потребують пояснення порядок визначення нормативних величин «Інтегрального індикатора інвестиційної достатності» (рис. 2.10, С.117) та «Рівня матеріальної витратності» (рис. 2.11, С.119).

4. Доцільно було б в додатках навести програмне забезпечення варіантних розрахунків нормативного і фактичного значення індикатора

інвестиційної достатності, що посилило б практичну значимість роботи для використання її результатів на підприємствах.

5. Доцільно було б при представленні принципів реформування управління економічним розвитком надати пояснення поняттю «витратно-тіньовий тип виробничого відтворення», а також обґрунтувати, що удосконалені принципи полягають у пріоритетності створення мотиваційного середовища для необхідних змін відповідно до контрольно-примусових заходів боротьби з їх негативними наслідками».

6. Слід відмітити, що засоби реалізації, вказані в механізмі управління економічним розвитком автотранспортного підприємства на рис. 3.4, С. 138, детально не розкриті з точки зору їх практичної реалізації.

7. Потребує детального пояснення, як автор рекомендує знижувати ціни на паливно-мастильні матеріали, що зазначено на рис. 3.7, С. 149.

8. У авторефераті бажано було коректніше вказувати результати опрацювання статистичної інформації (С.7).

Проте, зазначені дискусійні положення та зауваження в цілому не впливають на позитивну оцінку даної дисертаційної роботи.

9. Загальна оцінка дисертації, її відповідності існуючим вимогам та висновки

Дисертаційна робота Горобінської І.В. «Механізм управління економічним розвитком автотранспортного підприємства» є завершеним науковим дослідженням, результати якого дозволяють вирішити актуальне науково-практичне завдання – формування механізму управління економічним розвитком автотранспортного підприємства. За змістом та якістю теоретичних і методичних розробок робота відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

Тему дисертаційної роботи необхідним чином розкрито; поставлену мету досягнуто; завдання дисертаційної роботи в цілому виконано. Тема дисертації відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Автореферат дисертації необхідним чином розкриває основні її положення та висновки.

Дисертаційна робота відповідає вимогам МОН України та пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року (із змінами та доповненнями), а її автор – Горобінська Ірина Владиславівна – заслуговує присудження їй наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

Перший проректор закладу вищої освіти
«Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»,
доктор економічних наук, професор

О. КАРПЕНКО

Підпис офіційного опонента
д.е.н., професора Карпенко О.О.
засвідчую

Ректор закладу вищої освіти «Міжнародний
науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»,
доктор економічних наук, професор

В. ХУДОЛЕЙ